REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birouri de anunciuri:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. — Publicări mai dese după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 281. Brașov, Miercurĭ 20 Decemvrie. 1900.

Pledațĭ pentru causa dréptă!

Diua de adĭ, prima Ianuarie stil nou, este diua salutărilor și felicitărilor de anul nou. In lumea politică aceste salutărĭ au adeseorĭ caracterul unor enunciațiunĭ programatice. In țéra unguréscă e un vechiŭ obiceiŭ de-a da salutărilor, ce le adreséză de anul nou partida guvernamentală liberală șefului guvernului, care este tot-odată și șeful ei, o însemnătatea și un aplomb mai deosebit. De aceea și de astă-dată se aștéptă cu încordare — precum se dice chiar cu încordare mare — discursul ministrului-președinte Szell, prin care va rĕspunde la felicitările partisanilor sĕi.

Póte fi. Dér orĭ-cât ne-am bate capul, n'am sci, ce ar mai puté sĕ dică Coloman Szell, ca sĕ deștepte un deosebit interes, décă nu cumva ar fi ceva cu totul neașteptat, ce póte sta în legătură strînsă cu crisa seriósă, ce se desfășură în Austria. Căcĭ, orĭ-câte reprivirĭ ar face ministru-președinte ungurescasupra activității sale de aprópe doi anĭ, nu va fi în stare sĕ producă nimic despre care n'a vorbit deja însușĭ și ceea-ce nu s'ar fi discutat până acuma într'un fel séu altul de nenumĕrate-orĭ.

Enunciațiunile politice ale celor ce stau astădĭ în fruntea guvernului și a parlamentului unguresc vor fi primite dér chiar de publicul maghiar cu acea récélă și cu acel scepticism, pe care îl merită. Tóte merg numai până la un loc și orĭ-cât de mult ar varia actualul ministru-președinte formula lui relativă la „clădirea statului național unitar maghiar“, el nu va puté sĕ producă niciĭ un moment nou, prin care sĕ pótă electrisa măcar pe cei mai credincioșĭ aderențĭ ai politicei sale.

Un semn, că într'adevĕr definițiunile teoretice și formulele despre politica națională desfășurate de Szell și-au perdut puterea de atracțiune pentru marele public maghiar, este și atitudinea, ce o observă majoritățile artificiale din representanțele comitatense, în cestiunea mult urgisitei și oropsitei legĭ a naționalităților, față cu protestările minorităților nemaghiare naționaliste.

In congregația de Sâmbătă, ținută în Deva, majoritatea maghiară a observat aceeașĭ atitudine aprópe pasivă în afacerea adresei faimóse a Săcuilor, ca și în Lugoș. Maghiarii s'au mărginit a lăsa sĕ trécă peste capetele lor povoiul de indignare al minorității române, ca sĕ procédă apoi la suprimarea brutală a adevĕrului și a dreptății, luate în apĕrare cu mult elan și cu multă energiă de către cei pe deplin convinșĭ și conscii de noul atentat ce se sĕvîrșesce în contra poporului lor, votând simpla luare la cunoscință a acestui atentat.

Acésta nu însémnă nicĭ-decum, că patrioții din Uniădóra, carĭ unelteso și se ostenesc așa de mult pentru „remaghiarisare“, s'ar fi obosit de-a mai lupta pentru ideia statului național. Dér ajungênd într'un stadiu de saturare, în ce privesce aceste idei și formule, ei cred tot-odată, că este superfluŭ de a-le mai lua în apĕrare în contra acusațiunilor adversarilor lor românĭ și în consciința puterii covîrșitóre, ce li-o dă preponderanța votului, grația falsului constituționalism ce se practică acum de decĭ de anĭ la noi, ei își dic: de ce sĕ mai replicăm la acele acusărĭ drepte și astfel sĕ descoperim și mai mult partea nóstră slabă; mai bine trecem peste ele și votăm. Forța votului priméză dreptul.

Multe putem învĕța din acéstă atitudine mai nouă șovinistă ungurésca, care pare a fi un drum de mijloc între tactica brutală a lui Banffy și cea preconisată blândă a lui Szell. Brusca luare spre sciință esprimă momentul brutal al politicei banffyste, ér tăcerea față cu învinuirile contrare representă condescendența guvernamentală — către programul de „acaparare prin blândeță“ al actualului ministru-președinte.

Tóte aceste porniri tactice ale șovinismului dominant însĕ, nu absolvă întru nimic pe Românĭ de îndatorirea națională, ce o au, de a lupta cu vizirul deschis pentru apĕrarea și salvarea stégului naționalității lor. Căcĭ orĭ cât s'ar preface adversarii noștri, că, simțindu-se „prea tari“, nu-i mai póte altera nimic, orĭ-ce pledare caldă și energică pentru causa dréptă este și rĕmâne o lovitură dată nisuințelor lor criminale, este o spărtură mai mult făcută în zidul citadelei sistemului de asuprire.

Frații noștri din comitatul Uniădórei au corĕspuns acestei îndatorirĭ luptând cu consciința înălțată și în mod demn contra tendințelor rele și pĕcătóse de-a sugruma cu desĕvêrșire dreptatea și libertatea.

Situația partidelor maghiare și alegerile.

Din cercurile oposiționale din Budapesta i se scrie foiei vienese „*Information*“ următórele:

Anul acesta disposiția de Crăciun a spiritelor în Ungaria este destul de apăsată. In sînul tuturor partidelor s'au întêmplat mai mult séu mai puțin lucrurĭ deprimătóre, pretutindenĭ se aud profețirĭ cassandrice. In tóte părțile se tem de ispita până acum negurósă a alegerilor, nimenĭ nu scie când va apare acea ispită și nimenĭ nu scie pe cine va amenința mai ales.

Cei din partida liberală nu se prea încred în viitor. Coloman *Szell* a încheiat, ce-i drept, pacea cu *Banffy* — faptul acesta nu se póte nega — dér tot atuncĭ, când din prilejul jubileului-Tisza a refusat cooperarea sa la demonstrațiile sgomotóse, el (Szell) a provocat o adêncă amărăciune în tabĕra amicilor lui Tisza, ba pe Coloman Tisza, care e încă atât de ambițios, l'a vătĕmat așa de tare, încât bĕtrânul e decis a se retrage de pe arena politică și-șĭ va da mandatul dimpreună cu programul sĕu politic dubios, fiiului sĕu, contelui Stefan Tisza. Asta n'ar fi nicĭ o nenorocire pentru țéră și pentru partida liberală.

Mai remarcabil este, că foile apropiate de Coloman *Szell* accentuéză c'o armonia surprindĕtóre, că partida liberală trebue sĕ înceteze ca partidă cu *scopurĭ egoiste*. Coloman *Szell* — dic ele — nu pentru aceea e liberal, ca sĕ întărésca și mai mult egemonia partidei liberale și sĕ facă curată politică personală. Tocmai pentru acésta el voesce, ca înainte de disolvarea dietei sĕ voteze în cameră revisuirea legii de incompabilitate și proiectul privitor la căile ferate vicinale, precum și proiectul despre simplificarea administrației...

După o scire încă neconfirmată, Coloman *Szell* vré sĕ sgudue basele fundamentale ale domniei de partid a vechilor liberalĭ; dând însĕ adevĕrului, ceea-ce e a adevĕrului, trebue sĕ se constate, că décă Coloman Szell s'a determinat a face acésta, el nu cedéză decât oposițiunei séu partidei poporale.

Noii liberalĭ, cei din fosta partidă națională, sunt fórte triștĭ. Viitorul lor e fórte enigmatic. Ei cu ajutorul lui Coloman *Szell* vor sĕ întroducă în parlament întréga legiune a magnaților conservativĭ-agrarĭ-liberalĭ; e întrebare însĕ, décă le va succede. De se vor înșela în speranțele lor, li-a sunat ora ultimă. Ei tot așa ca și partida poporală, se încred în *alegerile curate*. Ei, în cele din urmă se póte, ca viitórele alegerĭ vor decurge cu mai puțină înrîurire a organelor comitatense și de stat, dér pentru acésta și acum trebue sĕ țină cont de băncile liberale și de fabricĭ și peste tot sĕ aibă respect de mercantilĭ, carĭ abia décă vor renunța fără de luptă la morile, ce stau de-asupra alegĕtorilor....

Timpul nouĕlor alegerĭ nu se póte sci cu siguranță, însĕ în general se crede, că séu în Aprilie séu în Maiŭ vom alege, și decĭ în decursul lui Ianuarie diferitele partide își vor numi candidații.

Din comitatul Uniădórei.

Congregațiunea ținută în Deva la 29 Dec. 1900.

Deva, 30 Decemvrie.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

— Fine —

A fost interesantă desbaterea asupra conclusului representanței comunale din Cugir, relativ la *votarea unui ajutor* de 22000. corone, pentru ridicarea bisericei greco-catolice.

D-l Francisc Hossu Longin, la acest obiect a citat fórte nimerit esclamarea de odinióră a fericitului episcop român dicênd și d-sa: „Așa-țĭ trebue Ție Dómne, décă ai lăsat puterea tot la puternicii dilei, căcĭ étă acuma nu ne lasa, sĕ-țĭ facem un sânt lăcaș nicĭ din banii noștri.“

Votul membrilor românĭ însĕ a schimbat propunerea comisiunei permanente, care țintea într'acolo, ca sĕ se denege ajutorul cerut, decidêndudu-se a-se face unele întregirĭ.

Venind în desbatere ***adresa circulară a comitatului Trei-scaune***, membrul Dr. *Aurel Vlad*, în numele sĕu și al consoților sĕi, a cetit următórea *contra-propunere*:

„Subscrișii, față de propunerea comisiunei permanente privitor la punctul 66 din program în cestiunea luărei la conscință a circularului comitatului Treiscaune în causa modificărĭ articolului de lege 44 din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților, ne luăm voie a face următórea:

Contra-propunere.

Cu tóte că noi Românii, ca și celelalte naționalitățĭ, *ab ovo* nu am fost satisfăcuțĭ în justele nóstre pretensiunĭ naționale prin aducerea legei sus-numite, ceea-ce s'a manifestat *illo tempore* prin aceea, că deputații naționaliștĭ de pe acelea timpurĭ, carĭ au nutrit speranța, că parlamentul din Budapesta va fi în interesul țĕrii cel puțin cu considerațiune la legitimele pretensiunĭ ale majoritățiĭ cetățenilor, au combătut cu înverșunare acel proiect de lege și în urmă desilusionați, au trebuit sĕ părăséscă terenul de luptă parlamentară, asociandu-se pesimiștilor carĭ neavând nicĭ o încredere în acel parlament, au decis resistența pasivă;

Cu tóte-că prin neabrogarea acelei legĭ se face un vĕdit serviciŭ guvernului maghiar, care nicĭ-odată nu a avut intențiunea se respecte și se aplice acea lege și numai atuncĭ s'a provocat la ea, când a fost nevoit sĕ îmbete strĕinătatea cu apă rece, provocându-se la acéstă lege, ca la cea mai eclatantă dovadă despre neîndreptățirea plângerilor și recriminațiunilor naționaliste;

Și cu tóte că chiar din acéstă lege ș'a făurit fostul ministru de interne Hieronymi pretext legal prentru exmiterea celei mai anticonstituționale și barbare ordananțe prin care opresce în mod volnic și nelegal funcționarea partidului nostru național.

Totușĭ, luând în considerare, că acésta lege décă nu în disposițiunile ei, cel puțin în numirea ei inarticuléză frumosul principiu despre egala îndreptățire a naționalităților, a acelui principiu, contra căruia atât de mult au pĕcătuit tóte guvernele și tóte partidele parlamentare maghiare împreună cu micii tiranĭ; și considerând, că prin neabrogarea acestei legĭ vom fi și în viitor spectatorĭ rușinósei priveliștĭ de a avé o lege, pe care nicĭ guvern, nicĭ administrațiune nu voesce sĕ o esecute, — propunem, ca: *circularul comitatului Treiscaune sĕ se reprobe și sĕ se respingă ne fiind demn de o pertractare seriósă.*

Dr. Aurel Vlad. Francisc Hossu Longin. Dr. Alexandru L. Hossu. Dr. Aurel Muntean. Avram P. Păcurariu. Vasile Domșa. Simeon Băcilă. Ioan Fogotă. Nicolae Pop. Alexandru Moldovan sen. Iuliu Elie Cosma. George Dragan. Longin Ardelean. Nicolae Păcurar.

D-l Dr. Aurel *Vlad* a motivat contra-propunerea de mai sus cam cu următórele:

Onorată Congregațiune!

Décă adresa comitatului Treiscaune ar fi numai efluxul prudenței politice proprie Sĕcuilor, care de mult a ajuns proverbială, nu am da afacerii nicĭ o importanță. Insĕ împrejurarea, că o fóie de altcum fórte lățită, din capitală, care stă în legăturĭ intime cu actualul ministru-președinte, — nu numai a aprobat adresa comitatului numit, ci într'un articul semnificativ agită fățiș pentru modificarea, séu mai bine dis abrogarea legei pentru egala îndreptățire a naționalităților, ne face a crede, că în cercurile politice dătătóre de ton se agită serios acéstă ideiă; din acest motiv suntem silițĭ a da și noi cestiunei importanța cuvenită.

E lucru ciudat, că chiar sub era inaugurată cu devisa „drept, lege și dreptate“ se ivesce acéstă aparițiune și totușĭ, décă judecăm și aprofundăm programul desvol-

tat de premierul actual, ne vom convinge, că acéstă apariţiune e fórte naturală. In două puncte esenţiale culminéză programa desvoltată de prim-ministru Coloman Szell: în promisiunea de-a guverna după drept, lege şi dreptate şi in nisuinţa de-a edifica statul naţional maghiar. Aceste două puncte cardinale din programul actualului guvern, invólvă în sine cea mai flagrantă contradicere. Pentru-că edificarea statului naţional maghiar nu se póte realisa decât prin nimicirea naţionalităţilor, care nicidecum nu póte fi postulatul principiilor „drept, lege şi dreptate“. Aşa se vede, că primul-ministru doresce sĕ menţină baremĭ apariţiunea, că s'a ţinut de programul sĕu, şi fiind-că legea de naţionalitate nu e pe placul sĕu şi neavênd din acest motiv intenţiunea sĕ o esecute în mod loial, e fórte naturală dorinţa de-a modifica acéstă lege, ca sĕ nu fiă nevoit a-o incălca.

Ĕtă pentru-ce trebue inaugurată era „legii şi dreptăţii“ cu abrogarea legei de naţionalităţĭ.

Sĕ nu credeţĭ domnilor, că nouĕ ne va păré rĕu, décă veţĭ abroga acéstă lege, care pe noi nicĭ pe departe nu ne-a mulţămit. Dér tare vĕ înşelaţĭ, décă nutrițĭ speranţa, că prin abrogarea ei acceleraţĭ întruparea ideii de stat maghiar, căcĭ noi Românii vom face şi mai departe cea mai cerbiósă oposiţiă şi ne vom folosi de tóte mijlócele pentru a-ne valida ca naţiune şi a ajunge la importanţa politică cuvenită, eluptându-ne o altă lege mult mai favorabilă.

Cu acestea aşĭ puté termina, Onorată Congregaţiune, décă cinismul, cu care Congregaţiunea comitatului Treiscaune îşĭ motivéză adresa sa, nu ar fi atât de revoltător şi provocător! Proverbialii Sĕcui susţin adecă, că legea de naţionalităţĭ de aceea trebue modificată, fiind-că naţionalităţile abuséză de ea şi o esecută în defavorul Maghiarilor, nerespectând limba statului!

Adecă noi, naţionalităţile şi nu guvernul şi administraţiunea maghiară sunt aceia, carĭ ḑilnic încalcă disposiţiunile acestei legĭ! Adecă noi, cărora puturea esecutivă ne lipsesce nu respectăm legile, ér nu guvernul şi administraţiunea, căreia e concreḑută esecutarea legilor?!

Şi cum voesc şi-şĭ închipuesc fraţii Sĕcui, modificarea acestei legĭ? Aşa, că de aicĭ încolo naţionalităţile numai în contact verbal sĕ se pótă folosi de limba lor maternă. Ei bine, Domnilor, ce lipsă avem şi ce raţiune e a-ne garanta prin lege acest drept, căcĭ orĭ ne dă, orĭ nu ne dă legea dreptul, ce fraţii Sĕcui se milostivesc a ni-l lăsa marea majoritate a naţionalităţilor tot de limba maternă se va folosi în contactul cu funcţionarii, din simplul motiv, că altă limbă nu scie. Recomand contra-propunerea mea şi a consoţilor mei spre primire.

Contra-propunerea şi vorbirea d-lui Dr. Aurel Vlad a impresionat pe membrii maghiarĭ întru aşa mĕsură, încât se zăpăciră cu totul.

Vĕḑênd, că nimenĭ din membri maghiarĭ nu ia în apĕrare pe Sĕcui, a luat cuvêntul d-l *Francisc-Hossu-Longin*, ḑicênd cam următórele:

Onorată Congregaţiune!

Patria nóstră, din timpurĭ străvechĭ, a fost şi este şi astăḑĭ o ţéră locuită de mai multe naţiunĭ şi popóre, este un stat *poliglot.*

De un timp încóce unii fanaticĭ viséză, că din acésta patriă străvechie sĕ facă un stat naţional, un stat esclusiv maghiar.

E o mare nenorocire pentru ţéră, că acest vis a buimăcit multe capete de ale fraţilor noştri maghiarĭ din tóte clasele, încât ómenii serioşĭ trebue sĕ cadă pe gândurĭ, că unde are sĕ ajungă sĕrmana nóstră ţéră, décă acésta plagă va dăinui multă vreme.

Nenorocirea cea mai mare însĕ vine la tot casul de acolo, că ideia de a maghiarisa întréga ţéră se accentuéză şi se promite chiar din partea unor factorĭ, carĭ au ajuns la cârma ţĕrii şi carĭ nu pot sĕ susţină serios ceea-ce ḑic şi promit, deórece este cu neputinţă sĕ nu scie şi ei adevĕratul adevĕr.

Acele declarărĭ şi promisiunĭ apoi încuragiéză multa lume şi astfel se cangrenéză cu idei fórte nenorocite o mare parte a concetăţenilor, carĭ, vrênd nevrênd, caută sĕ trăiéscă împreună şi împreună sĕ simtă plăgile causate prin marĭ nesocotinţe.

Un fĕt monstruos al acelui curent desastruos este şi circularul comitatului Treiscaune, ce ni-se presentă aḑĭ, spre a-l lua la cunoscinţă şi pe care noi membrii românĭ nu-l putem lua în serios şi-l respingem ca pe o apariţiune bolnăviciósă.

Onorată Congregaţiune!

Patria nóstră nu a fost proprietatea esclusivă numai a unei rasse, a unui popor, a unei naţiunĭ, nu este nicĭ astăḑĭ şi nu va fi nicĭ în viitor; ea este şi va fi a nóstră a tuturor, carĭ o locuim de seculĭ şi va fi şi în viitor. De aceea este neserios a vorbi de un stat naţional maghiar. Au nu scim noi cu toţii, cine a fost statul până la 1848?

E adevĕrat, că ministru-preşedinte Coloman Szell şi cu dênsul alţĭ politicianı maghiarĭ au declarat sus şi tare, ba au făcut promisiunĭ solemne, că dênşii vor edifica aşa ḑisul „stat naţional maghiar“, şi o parte mare din lumea maghiară i-au aclamat şi i-au aplaudat.

Bine!

Décă declaraţiunile şi promisiunile ministrului Szell se pot lua de seriόse, atuncĭ faţă cu acele declarărĭ şi promisiunĭ şi eu mĕ simt în drept a-le rĕspunde, că:

Statul naţional maghiar, aşa precum ei îl contempléză, nu se va edifica în vecĭ, fiind-că ridicarea acelei zidirĭ şi noi Românii o vom împiedeca-o — da, şi noi.

Sĕ o scie decĭ atât ministru Szell, cât şi toţĭ cei de o pănură cu el, că aşa ḑisul stat naţional maghiar se va puté edifica numai pe ruinele averilor şi numai pe movilele cadavrelor nóstre... şi nicĭ atuncĭ, şi nicĭ atuncĭ!

Ĕtă pentru-ce noi membrii românĭ cerem sĕ se ia dela ordinea ḑilei şi sĕ se respingă ca neseriósă circulara Sĕcuilor din Treiscaune, fiind-că cu circularul lor nu urmăresc — drept mulţămire pentru pânea ce-o mâncă dela fraţii noştri din România — decât sĕ aţîţe şi mai mult ura de rassă, ce bântue astăḑĭ neferićita nóstră ţéră!

A luat apoi cuvêntul d-l Dr. Aurel *Munteanu*, şi într'o vorbire plină de sarcasm, a arătat absurditatea circularului sĕcuiesc şi urmările triste şi păgubitóre, ce s'ar nasce, luând în serios înflăcărarea sĕcuiéscă.

Nicĭ un membru maghiar nu a luat cuvêntul, ca sĕ rĕspundă la cele ce membri românĭ au ḑis, ci s'au mulţumit cu strigătele obicĭnuite în asemenea casurĭ de: „Szavazzunk! szavazzunk!“ ér fişpanul a şi grăbit sĕ-i scape de penibila situaţiune, ordonând votarea.

Propunerea comisiunei, ca circularul sĕcuesc sĕ se ia spre sciinţă, sé primesce cu majoritate de voturĭ.

Păşirea resolută a membrilor românĭ, aşa se vede, i-au pus pe gândurĭ pe fraţii noştri maghiarĭ, deóre-ce ultimul obiect, ca adecă şi comitatul nostru sĕ contribue la ridicarea monumentului lui Vörősmarty, nu s'a primit nicĭ de ei.

Corespondentul.

Jidanii şi alegerile din Bucovina. *„Deşteptarea“* din Cernăuţĭ făcênd în numĕrul ei din urmă o revistă asupra luptelor, ce le pórtă partidul poporal naţional român, ĕtă cum se pronunţă despre amestecul Jidanilor în alegerĭ în defavorul Românilor:

...„Ne permitem a face amintire de ţinuta duşmănósă, ce au arătat Jidanii aprópe de-arêndul faţă de candidaţii poporului românesc. Reuşita guvernului de bună sémă, că ar fi fost cu neputinţă, décă nu s'ar fi amastecat Jidanii în alegerĭ. S'au amestecat însĕ, ne-au combătut cu tótă puterea lor, au păşit cu atâta vehemenţă în contra nóstră, de-ţĭ venia a crede, că de când îi lumea am trăit cu ei în cea mai neîmpacată duşmăniă, şi acum, avênd prilej bine-venit, şĭ-au pus de gând *sĕ se rĕsbune amar*, deslănţuind din ei tóte patimile, ce până acuma le-au ţinut înfrânate cu mult greu.

„Şi care a fost causa ţinutei lor? Ce li-am făcut noi óre? De unde rĕsbunarea lor acésta? Póte pentru bunătatea neasemĕnată a inimei românescĭ, pentru simţul nostru de ospitalitate, pentru primirea căldurósă, ce li-am făcut cu braţele deschise.

„Ĕtă întrebărĭ, carĭ de sine se nasc şi pe carĭ nu le putem rĕspunde. Cu atât mai enigmatică ni-se pare ţinuta Jidanilor faţă de noi Românii, cu cât mai riscată e acésta în ḑiua de aḑĭ, când consciinţa naţională prinde rădĕcinĭ în tot sufletul românesc, când poporul român se organiséză într'un partid politic bine închegat. E sciut dóră, că de când s'a constituit partidul poporal naţional nicĭ umbră de bănuială nu li-a dat Evreilor, că li-ar fi duşman, din contră nicĭ prin vis nu ne trăsnia prin minte sĕ ne încăerăm cu ei. Ţinuta lor însĕ ne-a pus pe gândurĭ.“

Emigrările şi administraţia.

Adevĕrurĭ fórte pişcătóre le spune puternicilor dela cârma ţĕrii „Alkotmány“ dela 30 Decemvrie, într'un prim articul, în care discută cestiunea reformei administraţiei în legătură cu emigrările.

La început fóia maghiară spune, că reforma administraţiei aşa cum apare din celea-ce s'au publicat până acum oficial şi oficios, este privită din punct de vedere mărginit, şi factorii competenţĭ n'au ideiă cum ar trebui făcută şi esecutată. Până s'ar face reforma plănuită, s'ar puté în multe privinţe îndrepta scandalele administraţiei de aḑĭ. Este însĕ ridicul când audĭ, că aceste stărĭ administrative se pot ameliora prin conspecte de ale funcţionarilor şi prin rapórte notariale despre scărirea numerului casurilor ruşinătóre, ce se ivesc ḑilnic pe acest teren.

Aicĭ sunt de pildă emigrările. Ce îndémnă anume pe nenorocitul popor de a-se espatria? căcĭ nu este o făţărnicie mai mare decât aceea, că puterea oficială atribue emigrările numai şi numai agenţilor de emigrare. Adevĕratul pĕcătos — ḑice „Alkotmány“ — este politica liberală maghiară şi adminstraţia locală, ce stă în serviciul acestei politice. Acéstă politică a adus mai întâiŭ la miseriă, apoi la desperare pe cetăţenii cei mai lipsiţĭ ai ţĕrii. Şi i-a adus nemijlocit prin storcerea de dărĭ, ér mijlocit prin aceea, că a lăsat nepedepsit sĕ-şĭ facă mendrele tot felul de cavalerĭ privilegiaţĭ, carĭ au scos din posesiunĭ pe cei carĭ acum sĕ vĕd siliţĭ a lua drumul pribegiei.

„Alkotmany“ continuă apoi aşa:

„De aicĭ vine, că acest popor, când ia în mână băţul de pribeag nu póte fi sguduit în hotărîrea sa de a emigra, prin nicĭ un fel de avertisare, orĭ sfat. In sufletul sĕu reînviéză amintirile persecuţiilor nemilóse şi glasul adevĕrului dumneḑeesc şi omenesc îi sună în urechĭ atuncĭ, când îşĭ gândesce, că orĭ-ce l'ar aştepta în strĕinĭ, e cu neputinţă ca şi aiurea sĕ fiă tratat astfel.

„Sĕ întrebăm apoi: cine este acela, care l'ar puté mişca în hotărîrea acésta, de i-ar vorbi chiar la inimă? Preotul? Dér el (emigrantul) vede mereu, că nu numai pe preot, ci şi religia şi crucea sfântă a lui Christos este persecutată cu furiă sĕlbatecă din partea puterii, care l'a nimicit materialicesce şi moralicesce. Fişpanul, vicespanul, solgăbirĕul, notarul şi conducĕtorul de matriculă? Dér cum un om cu mintea sănĕtósă sĕ aştepte de-a crede acestora, când esperienţele amare ale unei vieţĭ chinuite l'au convins, că la aceştia n'a aflat nicĭodată scut şi sprijin, de cum-va nu s'a convins chiar despre contrarul, că adecă aceştia îi sunt adversarĭ juraţĭ.

„Aicĭ ar trebui aşa-dér sĕ se ajute rĕului înainte de tóte....

„Proporţiile din ce în ce crescênde ale emigrării, forméză barometrul la aceea, cât de adênc s'a cufundat şi cât de mult s'a stricat în privinţa organică şi morală administraţia maghiară dela restabilirea constituţiunei încóce“.

SCIRILE DILEI.

— 19 Decemvrie v.

Serbarea ḑilelor de 17 şi 24 Ianuarie. Liga culturală din Bucurescĭ a hotărît sĕ serbeze ḑilele de 17 şi 24 Ianuarie, aniversarea dela Rahova şi a Unirei Principatelor.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat: *a)* dela d-l *Teodor Ciortea* din Cojocna *4 corone*; *b)* *In loc de felicitărĭ de anul nou*: dela domnii profesorĭ din Braşov: V. *Oniţiŭ* 4 cor., V. *Goldiş* 3 cor., D. *Lupan* 3 cor., N. *Sulică* 3 cor., Dr. St. *Stinghe* 3 cor., I. *Ilasievicĭ* 2 cor., George *Chelariŭ* 4 cor., P. *Percea* 2 cor., L. *Nastasi* 2 cor., Dr. Iosif *Blaga* 3 cor., Ios. *Maxim* 4 cor., Paul *Budiu* 3 cor. A. *Ciortea* 2 cor., Ax. *Banciu* 2 cor., Dr. C. *Lacea* 2 cor., Marcu *Jantea* 3 cor. *Cu totul* 45 cor. — *Administraţiunea fondului.*

Din Brad ni-se scrie: „La înfiinţânda Reuniune *Masa studenţilor* dela gimnasiul din Brad, s'au înscris ca membri următorii: 1. Preacuvioşia Sa d-l Archimandrit Dr. Il. *Puşcariu* membru pe viaţă în lista aflătóre la redacţia „Tel. Rom.“ Sibiiu; 2. O. d. Dr. Aurel *Novac* adv., Biserica-Albă membru pe viaţă; 3. O. d. I. *Puşcariu* din Bran, ca membru ajutător cu 5 cor. pe an; 4. O. d. Axente *Moşoiu* din Bran, ca membru ordinar cu 1 cor. pe an; 5. *„Parsimonia“* inst. de cred. şi econ. Bran, ca membru ajutător cu 5 cor. 6. Iosif *Runcan* preot în tractul Branului a contribuit 2 cor. Banii dela punct. 2, 3 şi 4 i-am primit prin avis postal. Pentru sprijinul moral-material faţă de măreţa instituţiune atât Prea Cuvioşia Sa, cât şi Mult On. domnĭ priméscă cea mai căldurósă mulţămită şi aibă bucuria de a vedé în urma d-lor pe toţĭ Românii. In numele tinerimei Zarandane: *Vasile Boneu*, profesor.

Pentru sĕracĭ. Alteţele Lor regale principele şi principesa României au hotărît a împărţi pe fie-care ḑi la palatul din Cotroceni mâncare la câte 50 de sĕracĭ ai oraşului Bucurescĭ. Acéstă faptă frumósă e lăudată cu drept cuvênt de pressa română din regat.

Grecii rĕsbună pe Dr. Sakelarios. „Peninsula Balcanică“ află din Veria, că Consulul grec din Salonic s'a dus, însoţit fiind de armată, la locul unde Dr. Sachelarios a fost omorît. Cu tóte cercetările făcute, autorităţile n'au putut sĕ pue mâna pe asasinĭ. In urma dorinţei eforilor grecĭ din Salonic, ministerul de esterne din Atena a votat 150,000 lei pentru înarmarea unor bande carĭ sĕ urmăréscă pe rĕsculaţii bulgarĭ. Nu se scie, ce are sĕ iasă din acésta. Populaţiile de acolo trăesc într'o grόză ca pe vremea de acum 100 de anĭ.

Vijniţa — cenuşă. Miercurĭ spre Joi — scrie „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ — pe la mieḑul nopţii, a isbucnit un foc cumplit în têrgul Vijniţei. Au ars mai multe sute de case, între carĭ şi biserica uniată, sinagoga jidovéscă şi căpitănia. Paguba e mare, aduce întru cât-va aminte de arderea Homorului. Cunoscută e însĕ bunĕtatea de inimă a Bucovinenilor. Ei au sărit şi de astă-dată în ajutor celor rĕmaşĭ fără căpătâiŭ. S'a bătut din Vijniţa telegraful în tóte părţile şi cât ai bate în palme a fost alarmată ţéra. Din Cernăuţĭ a plecat Joi des de diminéţă un tren special la faţa locului. Presidentul, baronul George Vasilco, directorul poştei Posch, locot.-colonel Catargi şi mulţĭ alţii au plecat la Vijniţa sĕ vadă cu ochii proprii paguba causată. Din fondurile ţĕrii şi din partea multor privaţĭ s'au trimis ajutóre. Fórte mulţĭ din cei arşi erau asiguraţĭ.

Conflictul ministrului de rĕsboiŭ al Engliterei. Prin cercurile militare englese produce mare sensaţiă conflictul, ce s'a pronunţat între ministrul de rĕsboiŭ şi generalul *Colville*, întors de curênd din Transvaal. Ministrul de rĕsboiŭ acusă pe generalul Colville, că el a provocat în ḑiua de 20 Maiŭ capitularea unui batalion engles de infanteriă la Sindley în Transvaal. Generalul Colville, care comanda o brigadă, a fost atuncĭ invitat sĕ céră regularea drepturilor sale la pensie. El însĕ a refusat, scuzându-se, că nu putea ajuta nimic batalionului capitulat, de-óre-ce atuncĭ se afla la Heilbron, conform ordinului generalului Roberts. Dela Heilbron a plecat în concediu şi s'a întors la Londra spre a împiedeca pensionarea sa. Generalul Colville este cunoscut prin curajul sĕu; el a trecut într'o nópte singur pe o baracă canalul La Manche, ér voiajul de nuntă îl făcuse într'un balon, espunêndu-şĭ viaţa.

Nostalgia trupelor aliate din China. O telegramă din Peking anunţă, că toţi oficerii şi soldaţii din China sunt cuprinşi de o puternică nostalgiă. Toţi, francesi, englesi, germani, austriaci, ruşi, japonesi şi americani, doresc mult sĕ se întórcă acasă.

Călĕtoriă pe un vapor aprins. După o călĕtoriă torturatóre de două-decĭ de dile, a ajuns în Port-Elisabeth vaporul „Alnora“, care a plecat bine încărcat dela Liverpool spre Sidney. Pe drum însĕ vaporul a luat foc, care pe lângă tótă silinţa, n'a putut fi localisat. Cu timpul căldura şi fumul erau atât de grozave, încât nu mai putea nimeni străbate în interiorul vaporului. Intreg personalul era ameţit de fum. Cel mai apropiat port era Port-Elisabeth, depărtare de 700 mile. Ómenii n'aveau nimic de mâncare, tot ce au avut era înlăuntru vaporului şi abia li-a succes la doi matrozi sĕ scótă câte-va pânĭ şi un sac de făină. După o luptă desperată de două-decĭ de dile, au ajuns în Port-Elisabeth. Mulţi din personalul vaporului au ameţit din causa fómei şi a fumului. Şi în port numai după mai multe dile li-a succes sĕ stingă bagajele aprinse de pe vapor.

Serpa Pinto. Acesta e numele celui mai mare esplorator din ţinuturile cele mai întunecate ale Africei şi care a murit de curênd. Acest bărbat a umblat prin părţile cele mai puţin cunoscute ale Africei, fiind viaţa lui de mii de ori ameninţată; el a fost în pericul de a fi omorît, atăcat de câte şi mai câte bóle periculóse şi totuşi sórtea i-a fost sĕ se reîntórcă sănĕtos în patria sa, în a cărei capitală, Lisabona, şi-a dat ultima suflare. Numele întreg al acestui bărbat curagios este *Alesandru Albert dela Roche de Serpa Pinto*. El s'a nascut în 20 Aprilie 1846 în Polchras (Portugalia), apoi a mers cu tatăl sĕu în America, dér de acolo după câţi-va ani s'a reîntors şi a întrat în şcóla militară din Lissabona. La 1864, în calitate de sublocotenent, a fost trimis în Mosambique, de unde a întreprins mai multe călĕtorii mici scienţifice în Africa. In gradele militare a avansat de grabă. La 1877 ca major a comandat o espediţiă portugal-africană. Cu acest prilej a cercetat regiunea rîului Zambes şi a confluenţilor şi a dat şi peste o seminţiă de ómeni de rassă albă, până atunci necunoscută. A fost atacat de o seminţiă de ómeni, pe cari i-a bătut. In urma bólelor contagióse el a trebuit sĕ se mulţuméscă cu explorările unor regiuni de mai puţină importanţă.

Generalul Dewett şi prisonierii englesi. Un ofiţer engles scrie la Londra următorele: „Avan-garda nóstră a fost prinsă la Lindley. Trei din soldaţi fuseseră duşi înaintea generalului Dewett, care după ce-i priví de sus până jos, dise: „Vĕ dau drumul, cu o singură condiţie însĕ, anume: sĕ-mi făgăduiţi pe cuvêntul de onóre, că veţi duce o scrisóre generalului vostru Rundle“ Prisonierii, se înţelege, făgăduiră cu mare bucuriă. După-ce Burii îi tractase bine, cu mâncare si bĕutură, ei au şi plecat şi dând de generalul lor, i-au înmânat epistola, în care era scris: „Mult preţuite domn! Te rog frumos, primesce pe aceşti trei băeţi. Ce sĕ-i ţin la mine.? Dór în fie-care di i-aşi puté prinde. Salutări. Dewett.“

Un conte asasin. Dilele trecute s'a întêmplat în Nizza o înfiorătóre dramă familiară. Jertfa dramei este o tînĕră şi frumósă contesă de 24 ani, soţia contelui Jules Bernovilly. Tinĕra contesă a fost omorîtă de soţul ei diua mare pe stradă, fiind lovită de şése glónţe de revolver. Nenorocita femeiă, din care curgea sângele vale, a avut încă atâta putere sĕ strige după ajutor şi sĕ se refugieze într'o casă, unde în scurt timp şi-a dat ultima suflare. Contesa deja de 16 luni era despărţită de soţul ei, care o urmărea pretutindenea. Contele mai de mult spunea amicilor şi rudelor, că el va omorî pe fosta lui soţiă, deóre-ce, dicea, nu se póte împăca cu ideia, ca ea sĕ fiă a altuia. După asasinare contele numai decât s'a presentat poliţiei şi şi-a mărturisit fapta. El s'a purtat fórte liniştit înaintea poliţiei şi nimic nu-l arăta, că şi-ar regreta fapta.

Călugăriţă budhistă. In lumea creştină, precum si între adoratorii lui Badha, face mare sensaţiă faptul, că contesă Canevaro, soţiă consulului portughes pin Hawai, şi-a părăsit legea, bărbatul şi copilul de 13 ani, şi a trecut în religia budhistă, sub numele de sora Sanganita, şi a plecat în misiune religiósă pe litoralul apusén al Americei.

Serbarea şcolară

dela Teatrul Naţional în Bucuresci.

Duminecă d. a. „Societatea corpului didactic primar din România“ a dat o serbare şcolară cu ocasiunea aniversărei nascerei M. S Reginei şi în folosul fondului sĕu. Sala era îndesuită de public. Când cortina s'a ridicat se vĕdură sute de copilaşi de ambele sexe înşiraţi după vêrstă şi înălţime esecutând rugăciuni şi cântări şcolare cu siguranţă şi pricepere. Elevii şcólei normale a societăţii pentru învĕţătura poporului român sub conducerea profes. Reit şi Bănulescu au esecutat arii românesci pe vióră şi cu vocea secerând aplausele publicului. Elevii aceleiaşi şcóle au făcut apoi esercitii gimnastice cu bastóne.

„La órele 4½ — serie „Conservat.“ — semnalul se dă, că M. S. Regina a intrat în Teatru; când figura sa, înzestrată cu acea blândeţă şi acel zimbet dulce, cu care farmecă o lume întrégă, a împodobit loja Regală, lumea din sală se ridică în picióre, primind cu entusiasm şi manifestaţie de profundă dragoste pe iubita Suverană, care era însoţită de d-na Mavrogheni, damă de onóre, şi de d-nii C. Arion, ministru al instrucţiunei publice, Barbu Delavrancea, primarul capitalei, S. Ghika, directorul general al teatrelor şi Dobrescu, prefectul de poliţiă, cari au eşit întru întêmpinarea sa.

„Serbarea urméză. „Florile Dalbe“, „Sculaţi, sculaţi, boeri mari“, „Steaua sus rĕsare“ şi „Trei crai dela rĕsărit“ sunt esecutate de elevele Asilului „Elena Dómna“, şi alţi copilaşi. Buna nóstră Regină aplaudă zîmbind cu drag la copilaşii de pe scenă.

„Atunci, printre rêndurile copilaşilor înaintéză o încântătóre copilă, ca de 10 ani îmbrăcată în haine naţionale şi, cu o voce sigură şi nealterată de emoţiune, recitéză poesia d-lui D. Teolor, „Regină Mândră“. M. S. Regina pare viu mişcată, lacrimi scânteiéză în ochii sĕi ca nisce pietre scumpe şi face semn curagiósei copile, care se numesce Giorganda Maria, sĕ vie în loja Regală.

„Apoi, un elev din clasa a patra primară, Lugoşeanu Ion, recitéză o cuvêntare cu prilejul aniversării a 57 a M. Sale. După care, d-na Mavrogheni întroduce pe ambii copii în loja M. Sale Reginei, care îmbrăţişéză pe copii cu drag, întreţinêndu-se cu ei mai mult timp.

„In acel moment orchestra Teatrului Naţional intonéză imnul regal în aplausele întregului public, care ascultă în picióre.

„La un moment, din tóte piepturile se aude un strigăt: Trăéscă Regina!

„Pe la órele 5, micii principi Carol şi Elisabeta, cari până la acea óră fuseseră la circ, întră sgomotoşi şi veseli în loja regală. M. S. Regina 'i îmbrăţişéză călduros, ér ei, sglobii şi mulţumiţi, povestesc prea iubitei lor mătuşi în gura mare şi în romănesce, ceea-ce vĕduseră la circ.

„Cortina se ridică spre a representa frumósa dramă religiósă a d-lui V. Cosmovici „Vifleimul séu Irozii“, cu o musică atât de reuşită şi nisce tablouri, cari au scos la ivélă încă odată talentul escelentului pictor dela Teatrul Naţional Romeo Girolamo.

„Micii principi, deveniţi atenţi, privesc la acea feerie, cerênd esplicaţiuni dela M. S. Regina. Intre acte, d. Barbu Delavrancea, primarul Capitalei, oferă micilor prinţi câte o stea, dintre acelea cu cari copiii colindă pe stradă. M. S. Regina mulţumesce cu multă amabilitate d-lui Delavrancea pentru darul făcut, ér principii Carol şi Elisabeta iau, cu o vie mulţumire, nouele jucării.

„La finele spectacolului se fac din nou ovatiuni familiei Regale.“

Protestul femeilor din Africa de sud.

Femeile din Africa de sud au ţinut de curênd o adunare de protestare contra rĕsboiului din Transvaal. Acea adunare, se dice, a fost cercetată de nu mai puţin ca 1500 femei olandese, germane şi de origine englese. Adunarea a fost presidată de d-na Goos din Capstadt şi numĕróse telegrame şi epistole de aderenţă din întrégă Colonia au sosit la adresa ei.

Hotărîrile luate în acea întrunire, după cum le publică diarul „Echo“ din Paris, sunt de următorul cuprins:

1) „Adunarea femeilor sud-africane protestéză în mod solemn, contra arestării şi deportării fără causă a femeilor şi copiilor nevinovaţi, ceea-ce e în contradicere cu legile şi obiceiurile rĕsbóielor moderne“.

2) „Protestéză în mod solemn contra incendiărilor şi risipirii averilor private, prin ceea-ce espun miseriei femeile şi copiii. Acéstă purtare stă în contra-dicere cu conferenţa dela Haga, ale cărei hotărîri sunt sprijinite şi subscrise de Anglia“.

3) „Adunarea pretinde din nou, ca sĕ se pună capĕt acestui rĕsboiŭ nedrept şi ca ambelor republice sĕ li-se lase independenţa absolută. Numai aşa se póte face o pace statornică în Africa de sud.“

4) „Adunarea hotăresce, ca aceste conclusiuni sĕ se facă cunoscute cât mai mult în tótă lumea civilisată“.

In punctul al 5-lea adunarea hotăresce a mulţumi tuturor acelor din Europa şi America, cari simpatiséză cu causa Burilor, mulţumesce tuturor acelor adunări cercuale ale bisericelor reformate, cari şi-au esprimat condolenţele lor pentru femeile şi copiii nenorociţi etc.

ULTIME SCIRI.

Londra, 31 Decemvrie. Din *New-Castle* se anunţă, că comandantul Louis *Botha* a dat de scire tuturor comandanţilor de trupe buri, că preşedintele Krüger a trimis informaţiuni, pe basa carora Burii trebue sĕ continue lupta uniţi, ori sĕ depună armele, fiind-că ajutor nu se póte aştepta de nicăiri.

DIVERSE.

Stéua din Vifleim. Astronomii se încércă deja de mult timp a constata positiv, care e stéua, ce s'a arătat în Vifleim acum 1900 ani, când s'a născut Isus Christos? Astronomul Tycho Brahe a cercetat între 1572 şi 1574 în constelaţia Casiopeia o stea fórte strălucitóre, care a apărut de-odată. După date mai vechi acéstă stea s'a mai vĕdut în anii 945 şi 1260, din ceea-ce se póte deduce, că acea stea apare la anumite perióde. După socotelile periodice ea concade tocmai cu numita stea din Vifleim.

Cum se îmbracă Papa? Papa Leo XIII pórtă o haină simplă albă preoţéscă, care în timp de vară e de mătase moire, ér iérna e de postav fórte fin. Când plécă la preumblare prin grădină, îmbracă de obiceiŭ paltonul sĕu de colóre roşie, brodat cu fir de aur. Fórte bogate sunt hainele papei la ocasiuni festive. In picióre de comun pórtă încălţăminte de catifea roşie, pe care este brodată emblema familiară. In degete pórtă inele fórte preţióse de smaragd, rubine şi briliante. La festivităţi mari pórtă un costum de haine atât de grele, din causa broderiilor mari, încât îl împedecă mergênd. La aceste festivităţi însĕ papa e purtat în „sedia gestatoria“.

Cadavru de opt mii de ani. In sala de mumii din Britisch Museum din Londra se póte vedé un cadavru, care în felul sĕu este fără 'ndoială cel mai vechiŭ. Dr. Bridge, custodele anticităţilor egiptene, a aflat acest cadavru cu ocasiunea esplorărilor sale în Egipt. A dat peste el în apropiere de Asuan, unde nu de mult fŭ descoperit un cimitir antic. Cadavrul zăcea într'o scobitură ovală de stâncă, a cărei deschidĕtură era închisă c'o lespede de piatră. In jurul cadavrului s'au aflat vase antice, în cari erau puse mâncări, ce aveau sĕ servéscă de hrană mortului pe cealaltă lume. Lângă vase erau aşedate armele şi sculele de casă ale mortului, pregătite din fier. Cadavrul este adi numai piele şi óse; se pare, că carnea de pe el a fost îndepărtată îndată după mórte prin aperturile, ce i-s'au făcut în piele. Cadavrul a fost îmbalsamat cu preparat de rĕşină, scos din isvórele de naftă din apropiere. Mortul, pe a cărui scăfârliă se aflau încă câte-va fire de pĕr, a aparţinut de sigur rassei blonde. Capul e lungăreţ, mânile mici, aristocratice. Zace pe partea stângă, genunchii îi sunt contraşi la piept şi în starea acésta corpul i-s'a încovoiat aşa de tare, încât spinarea îi este eşită cu totul. Frumseţea vaselor şi a armelor arată, că rassa, la care aparţinea mortul, a atins óre-care grad al culturei. Disposiţiile de înmormêntare dovedesc, că rassa aceea era religiósă şi credea în cealaltă lume. Datul cel mai vechiŭ, la care se póte reduce acest cadavru, e cel puţin 6000 de ani înainte de Christos.

Morminte străvechi. Acum de curênd s'au aflat în hotarul comunei Apahida, de lângă Cluşiŭ, nisce morminte străvechi de către un esplorator de anticităţi. Mormintele sunt de prin vécurile înainte de Christos şi în ele s'au aflat óse de ómeni, urne, vase de fier etc. Aceste lucruri sunt din epoca de fier, şi ast-fel sunt mai vechi de 2000 de ani. Comuna Apahida a devenit acum renumită din punctul de vedere al anticităţilor, deórece acolo s'au aflat până acum lucruri din epoca de bronz, din epoca de fier, de pe timpul Romanilor şi a invasiunei popórelor.

Pedepse pentru fumători. In cursul vremurilor s'au făcut legi anumite pentru fumători şi s'au făcut încercări sĕ se extermineze tutunul. Se înţelege asta se întêmpla pe vremurile când nu exista monopolul statului.

Abbas I, şahul Persiei, puné sĕ se taie buzele tuturor supuşilor sĕi cari fumau. Cei ce trăgéu tăbac pe nas nu erau mai fericiţi: li se tăia nasul. Ţarul Mihail Teodorovici spânzura pe toţi fumătorii, fără proces şi judecată: îi prindea şi îi punea în furci. Papii Urban VI şi Urban VII excomunicau pe toţi fumătorii. Regina Isabela a confiscat tóte tabacherile din ţéră şi le-a dăruit bisericilor.

Cardinalul Richelieu, ministru frances a pus pe tutun o taxă cu neputinţă de suportat. Cel mai mare duşman al tutunului a fost regele Iacob II din Anglia; el tăia capul nobililor, fără judecată, când 'i prindea fumând. Insĕ a păţit'o. Se înamorase de o italiancă până la nebuniă şi-i împlinea tóte dorinţele. Nobilii au conrupt pe italiancă: ea a început sĕ fumeze în faţa regelui şi a făcut pe rege sĕ ia într'o di o lulea în gură şi sĕ fumeze. Pe când fuma uşa se deschise şi vr'o 20 de nobili întrară în sală şi găsiră pe rege fumând. A fost un rîs în tótă ţéra, ér Iacob, regele, a fost silit sĕ-şi retragă legile contra fumătorilor.

Literatură.

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atenţiunea familiilor române asupra folositórei cărţi întitulate: *„Bucătărésa naţională“*, carte de bucate a bucătăriei române, francese, germane, şi ungare. E tipărită la Braşov de rĕposatul librar I. C. *Hintescu* şi la compunerea ei şi-au dat concursul şi unele dame distinse şi harnice române de pe atunci. Până adi cartea a rĕmas cea mai bună şi bogată în felul sĕu. Felul bucatelor sunt înşirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în numĕr de vre-o 1620, ér cartea conţine peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e uşor, aşa că nu-i Român care sĕ nu l pricépă. Costă numai cor. 1.60 plus 40 bani spese postale.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

„Călindarul Plugarului"
pe anul comun 1901,
se póte procură dela Tipografia A Mureşianu din Braşov.

„Călindarul Plugarului" intră în anul al IX-lea, cuprindênd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul lui Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului" cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul costă **25** cruceri séu **50** de banĭ esemplarul, (+ 5 banĭ porto postal.) **Vênḑetorilor se dă rabat cuvenit.**

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**